

**Західнодонбаський інститут
ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»**

Кафедра управління персоналом та менеджменту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор Західнодонбаського
Інституту ПрАТ «ВНЗ «МАУП»

ІНСТИТУТ Н.В. ЖИТНИК
«20» 09 2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Регіональна економіка
(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань 0305 «Економіка та підприємництво»

Напрямок підготовки 6.030505 Управління персоналом та економіка праці

Робоча програма навчальної дисципліни «Регіональна економіка» для студентів галузі знань 0305 Економіка та підприємництво, напрям підготовки: 6.030505 Управління персоналом та економіка праці, 2016 року.

Розробник програми: Бойко Т.Ю. к.е.н., доцент

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри управління персоналом та менеджменту.

Протокол № 1 від «30» серпня 2016 р.

Робочу програму затверджено Вченою радою Західнодонбаського інституту ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»

“20” вересня 2016 року, протокол № 1

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 4	Галузь знань 0305 (шифр і назва)	Нормативна	
	Напрямок підготовки 6.030505 Управління персоналом та економіка праці (шифр і назва)		
Модулів - 2	Спеціальність: _____	Рік підготовки	
Змістових модулів – 5		3-й	3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 144		5-й	5-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>бакалавр</u>	Лекції	
		36 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	год.
		Лабораторні	
		0 год.	год.
		Самостійна робота	
		90 год.	год.
Вид контролю:			
екзамен			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (57%):

для денної форми навчання – **57%**

для заочної форми навчання –

1. Мета та завдання навчальної дисципліни «Регіональна економіка»

Мета дисципліни: формування знань щодо теоретичних і практичних засад територіальної організації продуктивних сил України, сучасного стану та напрямів регіонального розвитку економіки, мислення та свідомості економістів.

Завдання дисципліни: засвоєння теорії регіональної економіки і регіонального розвитку, наукових засад регіональної економічної політики; оволодіння знаннями про територіальну і галузеву структуру господарського комплексу України та її регіонів, об'єктивну необхідність раціонального та ефективного використання природних, науково-виробничих, людських ресурсів регіонів країни; засвоєння принципів раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища.

Внаслідок вивчення цієї навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- понятійний апарат дисципліни;
- закономірності, принципи та чинники просторової організації господарських систем;
- основні принципи, мету і завдання державної регіональної економічної політики;
- стан та проблеми розвитку економічних регіонів України.

вміти:

- аналізувати сучасний стан регіонального розвитку України;
- оцінювати конкурентоспроможність, інвестиційний та інноваційний розвиток регіонів України;
- діагностувати проблеми економічного районування України;
- характеризувати склад, динаміку розвитку та місце кожного регіону в економіці країни;
- оцінювати якісні та кількісні характеристики природно-ресурсного потенціалу кожного регіону України;
- характеризувати рівень розвитку сільського господарства та галузей промисловості регіонів країни;
- встановити проблеми та перспективи розвитку кожного економічного

регіону України.

Успішне оволодіння дисципліною “Регіональної економіки” передбачає використання знань інших навчальних дисциплін, зокрема таких, як економічна теорія, статистика, галузеві економіки, демографія, соціально-економічна географія та ін..

2. Програма навчальної дисципліни «Регіональна економіка»

Модуль I. Теоретичні засади регіональної економіки.

Тема 1. Предмет, метод і завдання дисципліни.

Предмет і об'єкт регіональної економіки. Метод і завдання регіональної економіки.

Основні поняття. Розміщення продуктивних сил, трудові ресурси, предмет курсу, ціль курсу, об'єкт вивчення, задачі дисципліни.

Базові знання, уміння й навички. Знання теоретичних і прикладних питань розміщення і розвитку продуктивних сил і регіональної економіки; формування умінь і практичних навичок рішення конкретних прикладних завдань щодо розміщення продуктивних сил.

Література: 5, 6, 7, 8, 9, 10.

Тема 2. Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та формування економіки регіонів.

Економічні закони і закономірності розміщення виробництва, їх об'єктивний характер. Основні закономірності розміщення продуктивних сил. Найважливіші принципи розміщення продуктивних сил. Визначальна роль економічних і соціальних факторів у розміщенні виробництва.

Основні поняття. Економічні закони, закономірності, принципи, природно-економічні фактори.

Базові знання, уміння й навички. Знання загальних для всіх суспільно-економічних формацій економічних законів, закономірностей, принципів, факторів; уміння обґрунтувати розміщення промислових підприємств і територіально-промислових комплексів для досягнення поставленої мети.

Література: 5, 6, 7, 8, 9

Тема 3. Економічне районування та територіальна організація господарства

Економічне районування як науковий метод територіальної організації народного господарства. Економічний район, його головні ознаки, районоутворюючі фактори. Принципи економічного районування. Типи економічних районів. Економічне районування і його практичне значення. Особливості районування та сучасна мережа економічних районів..

Основні поняття. Економічний район, районоутворюючі фактори, територіально-виробничий комплекс, критерії і принципи економічного районування, ієрархія економічних районів, типи економічних районів.

Базові знання, уміння й навички. Знання районоутворюючих факторів використовувати в практиці територіального управління господарством, для вибору доцільних варіантів розміщення нових виробничих об'єктів і удосконалення територіальної структури господарства, обґрунтування перспектив розвитку виробничих комплексів.

Література: 5, 6, 7, 8, 9, 10.

Тема 4. Регіон у системі територіального поділу праці.

Територіальний поділ праці - основа формування економічних районів. Спеціалізація економічних районів.

Основні поняття. Територіальний поділ праці, спеціалізація, кооперування, комбінування, концентрація виробництва, соціальна інфраструктура.

Базові знання, уміння й навички. Знання основ територіального поділу праці, як фактора просторового розповсюдження різних видів діяльності.

Література: 5, 7, 8, 9, 10.

Тема 5. Сутність, мета і завдання регіональної економічної політики.

Сутність державної регіональної політики. Об'єкти і суб'єкти державної регіональної економічної політики. Основні цілі державної економічної політики. Завдання державної регіональної економічної політики. Наукове обґрунтування регіонального розміщення продуктивних сил.

Основні поняття. Державна регіональна економічна політика, типологія регіонів, державна регіональна екологічна політика.

Базові знання, уміння й навички. Знання цілей державної регіональної політики; уміння обґрунтовувати основні задачі державної регіональної економічної політики.

Література: 5, 6, 8, 9, 10.

Тема 6. Механізм реалізації регіональної економічної політики.

Поняття і сутність механізму реалізації державної регіональної економічної політики. Цільова організаційно-правова база реалізації регіональної економічної політики. Основні важелі та ключеві елементи механізму реалізації регіональної економічної політики. Спеціальні (вільні) економічні зони. Міжрегіональне і прикордонне співробітництво.

Основні поняття. Механізм реалізації регіональної економічної політики, організаційно-правова база, бюджетна система, податкова система, спеціальна (вільна) економічна зона, територія пріоритетного розвитку, міжрегіональне співробітництво, прикордонне співробітництво.

Базові знання, уміння й навички. Знати механізм реалізації державної регіональної економічної політики; вміти прогнозувати розвиток економіки регіону.

Література: 5, 6, 8, 9, 10.

Модуль 2. Регіональна економіка.

Тема 7. Господарський комплекс України, його структура і трансформація в ринкових умовах.

Економіка України як єдиний народногосподарський комплекс. Структура економіки. Регіональні особливості галузевої структури економіки. Реструктуризація регіональної економіки в умовах ринку.

Основні поняття. Єдиний народногосподарський комплекс, єдиний економічний простір, матеріальне виробництво, виробництво послуг, структура економіки, структура виробництва, реструктуризація, санація.

Базові знання, уміння й навички. Знати сутність, принципи і методологію проведення реструктуризації економіки, формування міжгалузевих комплексів і територіальної інтеграції. Вміти аналізувати стан економіки України. Вивчати фактори які сприяють реструктуризації економіки і формуванню міжгалузевих комплексів. Література: 5, 8, 9, 10.

Тема 8. Природний та трудовий потенціал України.

Природно-ресурсний потенціал та його структура. Економічна оцінка природних ресурсів. Територіальне поєднання природних ресурсів. Населення і трудовий потенціал України.

Основні поняття. Природні ресурси, природні умови, економічна оцінка природних ресурсів, ресурсозбереження, населення, природний приріст, відтворення населення, природний рух населення, міграція населення, рівень життя, урбанізація, ринок праці.

Базові знання, уміння й навички. Знати показники й методи оцінки природного і трудовий потенціалу. Оцінювати стан і ефективність використання природного і трудового ресурсів, науково-технічного і інноваційного потенціалу.

Література: 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10.

Тема 9. Міжгалузеві господарські комплекси та регіональні особливості їх розвитку і розміщення.

Міжгалузеві комплекси, їх сутність, структура та значення. Процеси інтеграції та підвищення ролі регіонів. Динаміка та ефективність структурної трансформації економіки.

Основні поняття. Міжгалузевий комплекс, регіоналізація, інтеграційні процеси в економіці регіонів, галузева структура суспільного виробництва.

Базові знання, уміння й навички. Роль і значення міжгалузевих господарських комплексів в економіці України. Давати оцінку міжгалузевим комплексам і вибирати стратегію розвитку.

Література: 5, 6, 7, 8, 9, 10.

Тема 10. Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем.

Сутність регіональної економіки. Основні передумови регіонального економічного розвитку. Економічна система регіону як ланка єдиного господарського комплексу. Територіальна диференціація регіонів за рівнем розвитку продуктивних сил. Проблеми соціально-економічного розвитку регіонів.

Основні поняття. Регіональна економіка, регіон, передумови регіонального економічного розвитку, економічна система регіоналізації економіки, диспропорцій в економіці, проблеми у соціально-економічному розвитку регіонів.

Базові знання, уміння й навички. Методологічні основи регіональної економіки. Визначати роль і значення регіональної економіки в економіці держави.

Література: 5, 8, 9, 10.

Тема 11. Економіка регіонів України: стан та перспективи розвитку.

Економіка Донецького регіону. Економіка Придніпровського регіону. Економіка Східного регіону. Економіка Центрального регіону. Економіка Поліського регіону. Економіка Подільського регіону. Економіка Карпатського регіону. Економіка Причорноморського регіону.

Основні поняття. Економіка регіонів.

Базові знання, уміння й навички. Знати підходи до вдосконалення функціонування господарського комплексу України. Оцінювати раціональність використання природних, матеріальних і трудових ресурсів, забезпеченість відповідних пропорцій у границях галузей, регіонів всього господарства.

Література: 5, 8, 9, 10.

Тема 12. Міжнародні економічні зв'язки України та її інтеграція в європейські та інші світові структури.

Зовнішня економічна діяльність України в умовах ринкової економіки. Економічні зв'язки України з країнами СНД. Зміст і форми міжнародної економічної інтеграції. Економічна інтеграція України в європейську та світову структуру. Експортний потенціал України і можливості його реалізації на світовому ринку. Транзитний потенціал України і його значення в розвитку економіки держави.

Основні поняття. Міжнародні економічні відносини України, економічні зв'язки України з країнами СНД, міжнародні економічні інтеграції, митний союз, зони вільної торгівлі, зони преференційної торгівлі, спільний ринок, валютний союз, політичний союз, експортний потенціал України, транзитний потенціал України.

Базові знання уміння й навички. Знати сутність і значення міжнародного поділу труда в формуванні зовнішньоекономічних

зв'язків. Обґрунтовувати шляхи підвищення ефективності розвитку зовнішніх економічних зв'язків.

Література: 5, 8, 9, 10.

Тема 13. Фактори сталого розвитку продуктивних сил.

Природно-ресурсні фактори розвитку продуктивних сил. Паливно-енергетичний фактор сталого розвитку продуктивних сил. Водний фактор в розвитку продуктивних сил. Трудоресурсні фактори сталого розвитку продуктивних сил. Споживчий фактор розвитку продуктивних сил. Транспортний фактор сталого розвитку продуктивних сил. Науково-технічний прогрес як фактор сталого розвитку продуктивних сил. Фактор ринкової кон'юнктури розвитку продуктивних сил. Фактор історико-географічного положення розвитку продуктивних сил. Екологічний фактор розвитку продуктивних сил.

Основні поняття. Фактори розміщення продуктивних сил, енергомісткі і паливномісткі виробництва.

Базові знання, уміння й навички. Знання факторів розміщення продуктивних сил. Визначати мету й головні завдання сталого розвитку на регіональному рівні.

Література: 5, 8.

3. Структура навчальної дисципліни «Регіональна економіка»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с.р		л	п	с. р.
1	2	3	4	6	8	9	10	13
Модуль 1								
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади регіональної економіки.								
Тема 1. Предмет, метод і завдання дисципліни.	8	2		6	11			11
Тема 2. Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та формування економіки регіонів.	10	2	2	6	11			11
Тема 3. Економічне районування та територіальна організація господарства	12	4	2	6	11			11
Тема 4. Регіон у системі територіального поділу праці.	10	4		6	12			12
Тема 5. Сутність, мета і завдання регіональної економічної політики	10	2	2	6	12			12
Тема 6. Механізм реалізації регіональної економічної політики.	8	2		6	12			12
Разом за змістовим модулем 1	58	16	6	36	71	2		69
Контрольна робота	11		2	9				
Всього модуль 1	69	16	8	45	71	2		69
Модуль 2								
Змістовий модуль 2. Регіональна економіка								
Тема 7. Господарський комплекс України, його структура і трансформація в ринкових умовах.	12	4	2	6	8			8
Тема 8. Природний та трудовий потенціал України	11	4	2	5	8			8

Тема 9. Міжгалузеві господарські комплекси та регіональні особливості їх розвитку і розміщення.	7	2		5	8			8
Тема 10. Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем.	7	2		5	9			9
Тема 11. Економіка регіонів України: стан та перспективи розвитку.	11	4	2	5	9			9
Тема 12. Міжнародні економічні зв'язки України та її інтеграція в європейські та інші світові структури.	9	2	2	5	9			9
Тема 13. Фактори сталого розвитку продуктивних сил.	7	2		5	9			9
Разом за змістовим модулем 2	64	20	8	36	62	2		60
Контрольна робота	11		2	9	11		2	9
Усього годин	75	20	10	45	73	2	2	69
Усього годин	144	36	18	90	144	4	2	138

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та формування економіки регіонів.	2
2	Економічне районування та територіальна організація господарства	2
3	Сутність, мета і завдання регіональної економічної політики	2

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Оцінка розміщення населення та трудових ресурсів	2
2	Природно-ресурсний потенціал України	2
3	Сучасний стан розвитку регіонів України	2
4	Зовнішньоекономічні зв'язки України	2

7. Теми лабораторних занять (не передбачено навчальним планом)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

8. Самостійна робота

№ з/п	Теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Предмет, метод і завдання дисципліни.	6	11
2	Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та формування економіки регіонів.	6	11
3	Економічне районування та територіальна організація господарства	6	11
4	Регіон у системі територіального поділу праці.	6	12
5	Сутність, мета і завдання регіональної економічної політики	6	12
6	Механізм реалізації регіональної економічної політики.	6	12
7	Господарський комплекс України, його структура і трансформація в ринкових умовах.	6	8
8	Природний та трудовий потенціал України	5	8
9	Міжгалузеві господарські комплекси та регіональні особливості їх розвитку і розміщення.	5	8
10	Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем.	5	9
11	Економіка регіонів України: стан та перспективи розвитку.	5	9
12	Міжнародні економічні зв'язки України та її інтеграція в європейські та інші світові структури.	5	9
13	Фактори сталого розвитку продуктивних сил.	5	9
	Разом	90	138

9. Індивідуальні завдання (не передбачено навчальним планом)

10. Методи навчання

При викладання навчальної дисципліни «Регіональна економіка» використовуються інформаційно-ілюстративний та проблемний методи навчання.

Під час лекційного курсу застосовуються:

- мультимедійна презентація;
- дискусійне обговорення проблемних питань.

На семінарських заняттях застосовуються:

- ситуаційні завдання;
- робота за методом малих груп.

11. Методи контролю

Методи контролю знань студентів:

1. Проміжні методи контролю по темах (усне опитування, тестові завдання) з зазначенням кількості балів, які можна отримати за кожну тему та за модуль в цілому, передбачають 100-бальну систему оцінювання.
2. Індивідуальна робота оцінюється окремо та входить складовою частиною до загальної кількості балів за дисципліною.
3. Екзамен проводиться усно.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Тема	Семінарське заняття	Практичне заняття	Самостійна робота	Всього
	бали	бали	бали	
Модуль 1				
Тема 1.			2	2
Тема 2.	2		1	3
Тема 3.	2		1	3

Тема 4.			2	2
Тема 5.	2		1	3
Тема 6.			2	2
Контрольна робота				10
Всього модуль 1				25
Модуль 2				
Тема 7.		2	1	3
Тема 8.		2	1	3
Тема 9.			1	1
Тема 10.			1	1
Тема 11.		2	1	3
Тема 12.		2	1	3
Тема 13:			1	1
Контрольна робота				10
Всього модуль 2				25
Індивідуальне завдання				10
Екзамен				40
Загальна кількість балів				100

12.1 Контроль знань студентів заочної форми навчання

Підсумковим контролем є іспит, який проводиться традиційним способом в усній формі. До іспиту допускаються студенти, які виконали та успішно захистили контрольну роботу, отримавши позитивну оцінку.

Оцінювання знань студентів з дисципліни здійснюється на основі результатів поточного модульного контролю (ПМК) і підсумкового контролю знань – іспиту. Завдання поточного модульного контролю оцінюється в діапазон від 0 до 60 балів включно за накопичувальним принципом, а завдання які виносяться на іспит, від 0 до 40 балів включно. Підсумкова оцінка студента складається з суми балів отриманих ним в ході ПМК та балів отриманих на іспиті: сумарно від 0 до 100 балів включно. Набрані студентом бали 100-бальної шкали переводяться в національну та європейську шкали оцінок. Контроль за опрацюванням теоретичних питань, що виносяться на самостійний розгляд, здійснюється шляхом включення цих питань (поряд з теоретичними питаннями, що розглядаються під час лекцій) до питань на іспит.

Розподіл балів, що присвоюється студенту ЗФН з дисципліни

№ п/п	Вид роботи	Сума балів
Аудиторна робота		

1.	Тестування	60
2.	Екзамен	40
РАЗОМ:		100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
76-89	добре	
61-75		
56-60	задовільно	
51-55		
26-50	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

- опорний конспект поточної лекції;
- плани усіх лекційних занять;
- плани семінарських занять;
- повний конспект усіх лекцій;
- мультимедійну презентацію лекції.

Обов'язковою складовою методичного забезпечення семінарських, практичних та лабораторних занять є інструктивно-методичні матеріали до них. Такі матеріали висвітлюють:

- тему заняття;
- його цільове призначення, сформульоване як три-єдина його мета (дидактична, розвивальна та виховна);
- перелік питань, які підлягають розгляду на занятті;
- хід заняття;

- контрольні запитання для перевірки обсягу та рівня засвоєного навчального матеріалу;
- критерії оцінювання роботи студентів на занятті.

14. Рекомендована література

Базова

1. Іщук С.І., Гладкий О.В. Регіональна економіка: Теорія. Методи. Практика: Підручник (Рекомендовано МОН України). - К.: Знання, 2013

Допоміжна

1. Жук М.В., Круль В.П. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: Підручник. К.: Кондор, 2006.
2. Клиновий Д.В., Пепа Т.В. Розміщення продуктивних сил та регіональна економіка України: Навч. посібник. К.: ЦУЛ, 2006.
3. Лишиленко В.І. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: : Навч. Посібник К.: ЦУЛ, 2006
4. Сазонець І.Л. та ін. Розміщення продуктивних сил: Навч. посібник. К.: ЦУЛ, 2006.
5. Заблоцький Б.Ф. Розміщення продуктивних сил України: Національна макроекономіка: Посібник. К.: Академвидав, 2003.
6. За ред. С.І. Дорогунцова. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: Підручник. К.: КНЕУ, 2005.
7. Димченко О.В. Регіональна економіка: навч. посібник / О.В. Димченко, Н.М. Матвеева, С.М. Гайденко; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва – Х.: ХНАМГ, 2010, - 221 с.
8. Лишиленко В. І. Регіональна економіка: підручник / В.І. Лишиленко- К.: Центр учбової літератури, 2009. – 384 с.
9. Манів З.О., Луцький І. М., Манів С. З. Регіональна економіка: навчальний посібник. – Львів: «Магнолія 2006», 2007. – 562 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Цифровий репозиторій ХНАМГ [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua>
2. <http://www.bank.gov.ua>
3. <http://www.kmu.gov.ua>
4. <http://www.me.gov.ua>

5. <http://www.minfin.gov.ua>
6. <http://www.ssmc.gov.ua>
7. <http://www.ukrstat.gov.ua>
8. <http://www.worldbank.org.ru>